

GårdsbyBladet

NR 2/2013 En tidning till alla i Gårdsby – Sandsbro

Sommar, sommar, sommar!

GårdsbyBladet

En tidning utgiven av
Gårdsby Sockenråd

HEMSIDA
www.gardsby.se

MAIL
red@gardsby.se

ANSVARIG UTGIVARE
Sven Schill
0470-610 19

REDAKTION
Mona Hagström
0470-77 50 67

Christer Jonasson
0733-58 47 55

Christer Lindqvist
0470-651 88

Ulla-Britt Schill
(redaktionsansvarig)
0470-610 19

GRAFISK FORM & LAYOUT
Mattias Strömberg

MEDVERKANDE I DETTA
NUMMER ÄVEN:
Ulla-Britt Schill
Mona Hagström
Sven Schill
Jan Danielsson
Bodil Hörlen
Christer Jonasson

TRYCK
Lindströms Tryckeri AB

UPPLAGA
1900 ex

Nästa nummer av Gårdsby-
Bladet kommer i september
2013.

Stoppdatum för bilder
och artiklar 15 augusti 2013.

Äntligen...

Äntligen kunde vi börja hoppas att våren var på väg
Äntligen kom solen som värmdde.
Äntligen började fåglarna sjunga
Äntligen började vi tina upp och njuta av naturen
Äntligen började påskliljor, tulpaner, blåsippor och vitsippor blomma
och.... äntligen hördes göken gala.

Vilken underbar känsla efter denna envisa vårvinter som nästan aldrig tog slut.

Nu kommer alla dofter som hör våren till. Spirean doftar ljuvligt och vi har börjat grilla utomhus och det luktar ju också härligt efter en lång lång vinter med ärtsoppa, rotmos mm inomhus. Vi kan börja plantera blommor i rabatterna och i krukor som vi sätter ute. Vi kan börja så dill, persilja, sallad, rödbetor och mycket mer. Ni tittar väl på Trädgårdsonsday där vi får så många tips. John Taylor sår i lådor och det tänker jag ta efter. Tareq äter av allt ogräs, det gör nog inte jag i samma utsträckning men kan vara värt att prova.

Pingstafton var vi på en tur till Sirkön med goda vänner och tittade på alla äppleträd som var på gång att blomma. Det var en helt fantastisk dag med sol och värme och allt var så himla vackert.

Annandag Pingst (som numera är borttagen), sjöng Gårdsbykören i Himlabacken, alltså inne i bokskogen i Gårdsby. Det var en helt underbar kväll, solen sken och vi satt där som i en pelarsal med en ljuvlig grönska och liljekonvaljer som började blomma. Fåglarna sjöng underbart och då är det skönt att leva minsann.

Ni hör hur jag återkommer till underbart, fantastiskt, ljuvligt, underbart mm, men så är det just nu och det tror jag ni håller med om allihop.

Nu väntar Mor på tårta och en present. Det är Morsdag på söndag och då firas det lite för dom som har sina föräldrar kvar. Men varför inte fira ändå det finns så mycket annat att fira tycker jag. Ta alla tillfällen i akt. Ät något gott och njut av livet.

Ja kära vänner, nu får vi hoppas att sommarn visar sej från sin goda sida. Att vi som vill kan ta ett dopp i havet eller i någon insjö, att vi kan lata oss i solen som vi så väl behöver och känna livsandarna väckas till liv.

Ha en skön sommar tills vi hörs nästa gång

Ulla-Britt Schill

Innehåll Gårdsbybladet nr 2 2013

- 4 "KROEN" I NORRA ÅREDA
- 6 KONSTRUNDA I GÅRDSBY
- 8 SMEDJAN OCH FORNMINNESDAG
- 9 MATMARKNAD I GÅRDSBY
- 10 PIZZERIAN I SANSBRO
- 11 DELIKATESSER I KRÅKNÄSRYD
- 12 EVENEMANGSKALENDERN

Annonsera i GårdsbyBladet?

Här är några viktiga punkter att tänka på.

- Gällande annonsformat är:
1/4 A4 – 185x65 mm
1/6 A4 – 130x65 mm
1/8 A4 – 92x65 mm
- bildformatet ska vara tiff, jpg eller pdf
- bildens upplösning ska vara 300 dpi
(har bilden lägre upplösning kommer den bli otydlig i tryck)

- annonsen bör vara i gråskala

Annonsstopp för nästa nummer av Gårdsbybladet är **15 augusti 2013**. Annonser och eventuella tekniska frågor mailas till Mattias Strömberg: mattias.stromberg@sodra.com. För prisuppgift kontakta Bertil Sandberg tfn 0470-612 55 eller 070-550 13 16.

SANDBRO VVS AB

Utför alla VVS installationer. Värmepumpar, vedpannor, badrum, nybygge och renovering.

Hör av er till Mattias

Tel: 070-237 11 78, 0470-23 555

Mail: info@sandsbrovvs.se

Hemsida: sandsbrovvs.se

”Kroen” i Norra Åreda

I slutet av maj besökte jag Jan och Siv Danielsson i Norra Åreda, en by som ligger cirka 2 mil nordöst om Växjö Gårdendom bor i kallas, i folkmun ”Kroen”, den nuvarande byggnaden är byggd år 1850 men har anor från 1700-talet. Jan gör ett fantastiskt arbete med att kartlägga hela byn N.Åredas historia så vi låter Jan berätta:

Text: Jan Danielsson och Sven Schill

Efter att ha bott i Alingsås i över 40 år, arbetat inom skolans värld i Alingsås och Göteborg, har jag nu återvänt till den gamla släktgården i Åreda som pensionär. Det är min fru Sivs och min tur att förvalta det släkten brukat sedan 1700-talet. Vi har bland annat ett gediget gårdsarkiv med handlingar från 1700 och 1800-talet att gå igenom.

Gårdar i släkten

År 1728 kom troligen den förste i min släkt, Måns Månsson, till Åreda Mellangård. Han kom från Stojby. I början av 1800-talet köpte hans arvingar även en del av Gästgivaregården eller Krono- och Krogaregården som den också kallades. Den förste gästgivaren i släkten hette Peter Månsson. På den tiden låg gästgiveriet på andra sidan landsvägen, där det idag är en stor gräsplan. Granngården var Mellangården som ännu inte hade flyttats till sin nuvarande plats söder om Södregården. Det här huset byggdes 1850 av gästgivaren Johan Jaensson. Han ägde vid sin

död 1874 de tre gårdarna, Mellan-, Krono- och Krogaregården. Hans barn fick var sin gård. Kronogården tillföll min farmors mor. Den siste gästgivaren här var min farfar, Emil Danielsson, som bedrev gästgiveri till omkring 1915 och skjutsrörelse till omkring 1930.

Idag finns inte det stora köket med två kökspisar kvar, men en dörr med ett litet fönster in till den stora salen är bevarad. Där kunde gästgivaren, men också barnen i gården, följa vad som hände. Dryckenskap, svordomar och stoj förekom och det drogs även kniv någon gång i salen. Särskilt stökigt var det i samband med de stora marknaderna i Växjö. Bönder och drängar kunde övernatta och sova ”skavfötters” på salsgolvet medan herrskapsfolk kunde få ett rum på andra våningen. Prislistan för mat, dryck, sovrum, foder till hästen m.m. fanns anslagen i förstugan och där hänger den än idag.

Gästgiveri och skjutsstation

Åreda omnämns som gästgiveri redan på 1600-talet. Den förste kände krögaren var Sven Torkilsson. Andra gästgivare eller traktörer, som de också kallades, hette Hårdberg, Modig och Branting. För en del gick det bra och de byggde säkert upp en liten förmögenhet. För andra blev spriten ett gissel och de dog mer eller mindre utfattiga.

Skjutsstationen innebar att man kunde få en skjuts till nästa gästgivaregård, som låg ungefär två mil bort. I skjutsboken kan vi se när och vart de åkte. Där står också vad de fick betala. Att åka till Växjö eller Lenhovda kostade mer än en dagslön. Det var bara de välbeställda som kunde unna sig en skjuts. De andra fick gå. På den tiden åkte många med egna vagnar men bytte häst vid skjutsstationen. Fanns inte en hållhäst inne fick man hämta en reservhäst i någon gård i byarna runt omkring. Det fanns en förteckning på hur många hästar de olika gårdarna kunde ställa upp med. En dräng fick följa med och ta tillbaka hästen. Det var inte säkert att han fick åka på vagnen utan måste springa efter. Hade han tur kunde han kanske rida tillbaka.

Inte bara Kronogården var gästgiveri. Även Krogaregården och Norregården har periodvis haft gästgivare, antingen som ägare eller arrendator. Det hände naturligtvis att även en gästgivare dog i unga år. Om det inte fanns någon på gården som kunde ta över fick en annan gård göra det. I Norregården var Peter Magnus Johansson gästgivare. Efter ett besök i Växjö den 9 mars 1885 körde Peter Magnus ihjäl sig då hästarna skenade i Norremark. Han var endast 42 år gammal. Hans hustru Christina drev gästgiveriet vidare med ordning och reda. Hon kallades för gästgivarinnan. Det har alltså även funnits en kvinnlig gästgivare i byn.

Linné, Källgren och Andrée lär ha besökt Åreda Gästgivaregård

När Carl von Linné den 7 maj 1749 kom norrifrån mot Växjö och stannade vid gästgivaregården i Åreda, skriver han i dagboken att ”här begynte nu bokarna synas med

sina höga cylindriska stammar och rundade kronor”. Det kan vi se än idag som en tydlig markering av bokens nordgräns genom Småland.

Författaren Johan Henrik Kellgren skrev i sin dagbok den 4 juli 1789: ”Middag i Åreda: ett gott ställe på matsidan: med desto sämre i hästvägen: väntade på häst från 8 till 12. Lät steka en duva som jag köpt och slaktat i Vetlanda: Härtill spenat, mjölk och bär.“

Min farmor, Hilda Danielsson, brukade också berätta att ballongfararen Andrée en gång på 1890-talet stannade för att äta. Han hade så bråttom att han knappt fick i sig maten och mjölken. Förmodligen var han ute och visade upp sig eller på väg till Sydeuropa för att köpa en ny ballong.

Mera att läsa finns i boken Småländska gästgivaregårdar och skjutsstationer utgiven av Historiska föreningen i Kronobergs län, 1983.

KONST OCH HANTVERKS/KULT

Vi var 11 utställare i Hantverkshuset, alla med olika inriktning: trä, textil, bildkonst, keramik och möbelåtervinning.

Under dessa 2 dagar hade vi 300 besökare i alla åldrar. Många uppskattade vår fina miljö, både ute och inne.

Detta är ett årligt återkommande arrangemang, och vi ser fram emot nästa år.

Bodil Hörlen

Bodil Hörlens konstverk.

Gunnel Åberg vid en av sina sydda tavlor.

Mona Hagström vid några av sina tavlor.

Anders Petsons ormar.

Jenny Jaksic har tillverkat detta.

URRUNDA I GÅRDSBY 2013

Efter en del förberedelser så var det åter dags för kultur-rundan.

Det var 22 deltagare runt om i byarna. Vi träffar en massa trevliga människor.

På lördagen hade vi cirka 50 och på söndagen 80 besökare.

Vi bjuder alltid på fika för då kan vi sitta ner och prata med våra besökare om tid finns.

Vi var nöjda med vädret dessa dagar och att vi fick sälja en hel del av vår konst och våra hantverksprodukter.

Välkomna nästa år

Mona Hagström och Kurt Hermansson

Anders Petson och Mazisas Gowenius.

Jenny Eneroths tavlor.

Trådkonsthantverk av Anders Petson.

Tavlor av Peder Gowenius, stolar och bord tillverkade av Mazisas Gowenius

Smedjan öppnade för året!

Den 3 maj öppnade vi Smedjan. Vädret var fint och många kom cyklande med sina barn.

Som vanligt steg stämningen efterhand och det var full rulle hela kvällen.

Så kul när man träffas och trivs och har det mysigt med allehanda prat och skratt.

Malin och Mikaela spelade, sjöng och underhöll en del av kvällen. Tack flickor!

Välkomna till våra andra Pub-kvällar i sommar.

Text: Ulla-Britt Schill

Trevligt vid premiären av Smedjan den 3 maj.

Fornminnesdagen

Söndagen den 5 maj precis när vårens träd och blommor hade börjat slå ut hade denna vackra dag en ganska stor skara personer sökt sig till Ekesås gravfält för att uppleva forntiden.

Text: Ulla-Britt Schill

Ett av de vackraste järnåldersgravfält i Varend. Här har de första invånarna i Ekesås bott i en liten by (500 f kr-1050 e kr) där endast deras gravplats finns kvar.

Området omfattar 55 fornlämningar som högar, stensättningar och en märklig treudd.

Christer Lindkvist berättade hur landskapet såg ut och om hur folket som bodde här levde och om de olika gravtyperna som finns här.

Det serverades lite forntida mat med fläderbärsdricka och havtorn så man skulle få en känsla av vad man åt på den tiden. Ingrid och Christer hade också på sej forntida kläder för att man skulle uppleva hur människor var klädda då.

Tack till alla ni som var med på denna utflykt och

Ett stort TACK Christer och Ingrid som gjorde denna söndagen så minnesrik.

Matmarknad i Gårdsby

Den **24 augusti 2013** kommer det att vara en matmarknad i **Gårdsby på Tångshult**.

Matmarknaden kommer att ha många lokala producenter allt från bröd, ägg, kött, mjölk och grönsaks produkter. Det kommer att finnas aktiviteter för barn och vuxna under själv marknaden.

Förra årets öppet hus och matmarknad slog väl ut då kom ca 800 personer trots att vädret var lite halv dåligt.

Välkommen 24 augusti kl. 10.00-15.00. Arrangörer är Gårdsby Ägg, Affären i Gårdsby och Familyfood.

Text: Christer Jonasson

Affären i
Gårdsby
MED BRA MAT ♥

Öppettider		Upptäck riktigt bra mat!
söndagar	14.00-19.00	Hos oss hittar du allt från
måndagar	16.00-19.00	pasta och müsli till färskt
torsdagar	16.00-19.00	kött och nybakat bröd.

VÄLKOMMEN

BRASVED

30 cm björk 550 kr/m³
Levereras fritt inom Växjöområdet

TVETAVED

Telefon 0470-633 63

Pizzerian i Sandsbro

Sandsbro Centrum står det på dom tomma affärslokalerna i Sandsbro.

Text och foto: Sven Schill

Det enda som är kvar är Pizzerian som affärsinnehavaren vill ha bort eftersom han tänker riva allt och bygga lägenheter. Pizzerian vill han inte ha kvar utan har sagt upp Johan Oguz som är pizzarians ägare. Johan är naturligtvis mycket bekymrad, han har haft pizzerian i 19 år och den är mycket uppskattad av sandsbrobor och många andra runt Växjö. Johan fick ett tips att lägga ut en protestlista där kunderna kunde skriva sina namn. I Pingst var jag där och skulle köpa pizza och såg blocket som låg på disken.

Mer än 1000 namn, dvs femtio fullskrivna A4-ark! Snacka om en populär pizzabagare.

Nu hoppas vi att detta ska ha genomkraft och att Johan får behålla sin pizzeria och att alla vi som gillar pizza kan åka till Sandsbro och handla – i 19 år till.

Vi önskar Johan Oguz lycka till och håller tummarna.

Toftastrand Hotell & Konditori Villa Viks Matsalar

Vackert beläget vid Toftasjöns strand. Här kan du uppleva det lilla extra med hembakade bröd- och konditorivaror av högsta kvalitet. Kanske skulle det smaka med en vällagad lunch eller middag i vår restaurang

Villa Vik. Råvarorna kommer till stor del från lokala producenter. Både Toftastrand och Villa Vik är miljödiplomerade anläggningar och vi är medlemmar i Miljöresurs Linné och Regional Matkultur.

Varmt välkomna till Toftastrand och Villa Vik.

Adress: Lenhovdsvägen 72
Telefon: 0470-65290
E-mail: toftastrand@tele2.se

Delikatesser som odlas i Kråkenäsryd

Text och foto: Sven Schill

Visste ni ...

..... att Lars Strömgren i Kråkenäsryd inte endast odlar ekologisk potatis utan även den delikata sparris som är så god att tillaga på vårkanten.

Lars sätte tusen plantor 2011 och skördade lite förra året, något mer i år och nästa år och fram till tionde året ger sparris bra avkastning sen blir det att sätta nya plantor. Lars levererar bl a till Villa Vik i Sandsbro som berömmar kvaliteten och smaken.

Det vill till att vara "på hugget" för sparris växer och skjuter upp som ett skott varje dag och då måste den skördas direkt. Sparris skördas fram till midsommarveckan sen ska plantan vila till nästa år.

Lycka till!

**AB QVISTGAARDS
SNICKERIER**
BYGG & INREDNING
0470-268 00 • 070-522 68 00 • 070-522 68 55

Telefon 0470-268 00 • 070-990 48 43

EVENEMANGSKALENDER GÅRDSBY 2013

Datum	Tid	Plats	Aktivitet	Arrangör
Söndag 23 juni	18.00	Gårdsby kyrka	Kyrkogårdsvandring Guide: Kjell Gustafsson	(H)
Fredag 28 juni	14.00	Villa Vik, Sandsbro	Musik i Gårdsby. Sega Gubbar underhåller hela kvällen med härliga evergreens. Stor grillbuffé serveras. Kom och njut av såväl musiken som den goda maten. Glöm inte boka bord i tid !	(S)
Fredag 5 juli	19.00-23.00	Smedjan i Gårdsby	PUB-kväll	(S)
Fredag 26 juli	19.00-23.00	Smedjan i Gårdsby	PUB-kväll	(S)
Måndag 29 juli	17.00	Samling vid Rastplats Innaren väg 23	Vi åker ut med flotte till Arnö . Ta med lie, räfsor och fikakorg. Ledare är Hans Strandmark.	
Fredag 23 aug	19.00-23.00	Smedjan i Gårdsby	PUB-kväll Sista för säsongen	(S)

Välkomna till våra evenemang!

Hej alla ni som läser vår tidning

Vi blir jättegglada om ni har idéer eller artiklar som ni tycker ska vara med i tidningen. Om ni inte själv vill skriva kan ni ringa till mej.

Ulla-Britt Schill
Telefon 0470-610 19 eller 070-772 10 19